

Brussel, 2 juni 2017  
(OR. en)

9934/17

**POLGEN 83**

**NOTA**

|          |                                                                                                                     |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| van:     | het secretariaat-generaal van de Raad                                                                               |
| aan:     | het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad                                                                |
| Betreft: | Verdere ontwikkeling van de strategische agenda<br>18-maandenprogramma van de Raad (1 juli 2017 - 31 december 2018) |

Voor de delegaties gaat hierbij het 18-maandenprogramma van de Raad, dat door de komende voorzitterschappen (Estland, Bulgarije en Oostenrijk) en de hoge vertegenwoordiger, als voorzitter van de Raad Buitenlandse Zaken, is opgesteld.

## **I. INLEIDING**

De drie voorzitterschappen zullen ernaar streven gemeenschappelijke oplossingen te vinden voor het opbouwen van een gemeenschappelijke toekomst. We moeten de communicatie met en de betrokkenheid van de burgers verbeteren en ons concentreren op hun verwachtingen, met name wat banen, groei en veiligheid betreft. Dit 18-maandenprogramma omvat een toekomstgerichte agenda, gebaseerd op de verwachtingen van de burger, om samen onze gemeenschappelijke uitdagingen aan te pakken, ons vertrouwen in de Europese Unie te versterken, de Unie dichterbij de burger te brengen en, met inachtneming van de beginselen van betere regelgeving, het dagelijkse leven en het zakendoen te vereenvoudigen door het behalen van tastbare resultaten. De focus en de prioriteiten zijn in overeenstemming met de strategische agenda van de Europese Raad en de initiatieven van de gezamenlijke verklaring over de wetgevingsprioriteiten van de EU voor 2017. Overeenkomstig de verklaring van Rome zullen de drie voorzitterschappen ook het debat over de toekomst van de EU met 27 voortzetten.

## **II. EEN UNIE VOOR BANEN, GROEI EN CONCURRENTIEVERMOGEN**

Europa komt de crisis geleidelijk aan te boven. De Europese economie kent een bescheiden groei en de werkloosheid daalt langzaam. De internationale context wordt echter gedomineerd door onzekerheden en vragen die voortkomen uit de globalisering en de technologische veranderingen. In deze snel veranderende wereld moet de Unie gebruik maken van de mogelijkheden die op haar weg liggen en de voorwaarden scheppen voor een Europa dat zich aan nieuwe omstandigheden aanpast, onze manier van leven in stand houdt en zorgt voor economische en sociale vooruitgang voor iedereen. Het blijft van essentieel belang zowel openbare als particuliere investeringen te stimuleren.

### **Eengemaakte markt**

De Europese eengemaakte markt is een van de grootste verwezenlijkingen van de EU en een van de belangrijkste bronnen van economische groei. Zij is gunstig voor Europese consumenten, werknemers en bedrijven en levert hun tastbare voordelen op, met name betere levens- en arbeidsomstandigheden.

De drie voorzitterschappen zullen de inspanningen op het gebied van de verschillende initiatieven en acties van de digitale eengemaakte markt (DSM) afronden. De tijdige verwezenlijking van een concurrerende digitale eengemaakte markt zal niet alleen zorgen voor nieuwe mogelijkheden voor burgers en bedrijven door de weg vrij te maken voor innovatie en potentiële groei, maar zij zal ook werkgelegenheid scheppen en het concurrentievermogen van de EU bevorderen. Ook zal verder worden gewerkt aan de verdieping van andere aspecten van de eengemaakte markt.

Het prioritaire gebied omvat onder meer het volgende:

- Werken aan de *diverse onderdelen van de eengemaakte markt* en daarbij de nadruk leggen op de uitvoering en de handhaving van de regels van de eengemaakte markt, met inbegrip van praktische maatregelen in het nalevingspakket en het handhavingsvoorstel en het *wegwerken van de resterende obstakels* door de verschillende initiatieven in het kader van diensten en goederen te voltooiën, alsmede het beginsel van betere regelgeving en subsidiariteit in acht nemen, en de kwaliteit van de wetgeving waarborgen.
- Vergemakkelijken van de *connectiviteit* en bevorderen van de ontwikkeling van een *concurrerende en eerlijke DSM* door het stimuleren van *grensoverschrijdende e-handel* (onlineverkoop van goederen, levering van digitale inhoud, hervorming van het auteursrecht, audiovisuele mediadiensten, pakketbezorging) en door te evolueren naar een *slimme economie* (vrij verkeer van gegevens, evaluatie van het regelgevingskader voor telecommunicatie, initiatieven inzake vennootschapsrecht), alsmede versterken van het *vertrouwen in en de veiligheid van digitale diensten* (nieuwe gegevensbeschermingspakket).
- Bevorderen van *grensoverschrijdende openbare digitale diensten* door een ambitieuze uitvoering van de beginselen van het Europese actieplan inzake e-overheid 2016-2020.
- *Intensiveren van het gebruik van elektronische identificatie en vertrouwensdiensten* voor elektronische transacties in de interne markt (*e-IDAS*) om het grens- en sectoroverschrijdende gebruik van elektronische identificatie (*e-ID*) te versnellen, met inbegrip van diensten voor mobiele ID en vertrouwensdiensten voor ondernemingen die digitale technologieën gebruiken, alsmede in de publieke sector.

- *Verder evalueren* van Enisa en actualiseren van de cyberbeveiligingsstrategie.
- Evolueren naar een duurzaam, eerlijk, concurrerend en veilig *vervoersysteem* (mobiliteitspakket/initiatieven voor het wegvervoer)
- Bestrijden van *belastingfraude* en zorgen voor *eerlijke en doeltreffende belastingen* (met inbegrip van de gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB), openbaarmakingsvoorschriften voor tussenpersonen, een definitief btw-stelsel, btw op e-handel en daarmee verband houdende initiatieven).

## Ondernemerschap en het scheppen van werkgelegenheid

Mensen met ondernemingszin, innovatie en investeringen in menselijk kapitaal, onderwijs en vaardigheden zijn van essentieel belang voor een concurrerende kenniseconomie, en blijven een prioriteit voor de EU. Het bevorderen van een klimaat van ondernemerschap en het scheppen van banen blijft van essentieel belang om bedrijven in Europa te helpen floreren, met name kleine en middelgrote ondernemingen. De drie voorzitterschappen zullen zich inzetten voor het aanpakken van de uitdagingen en de lacunes inzake vaardigheden op een arbeidsmarkt en in een samenleving die steeds veranderen, met de nadruk op inzetbaarheid, mobiliteit, duurzame groei en eerlijke concurrentie. Alhoewel de cijfers verbeteren, is de werkloosheid nog steeds te hoog, met name voor jongeren en langdurig werklozen, en de sociale ongelijkheid wordt groter. De drie voorzitterschappen zullen hun werkzaamheden inzake jeugdwerkloosheid blijven voortzetten.

Het prioritaire gebied omvat onder meer het volgende:

- Stimuleren van *ondernemerschap* en steunen van *kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en startende ondernemingen* door: te zorgen voor alternatieve vormen van financiering; bevorderen van investeringen in innovatie, onderzoek en ontwikkeling; voor kmo's toegankelijker maken van producten van intellectuele eigendom die voor hen van bijzonder belang zijn; en stelselmatig doen toepassen van het beginsel "denk eerst klein".
- Betere *vaardigheden* voor iedereen met het oog op het behoud van een hoge competitiviteit en productiviteit op de arbeidsmarkt.
- *Jonge mensen* voldoende voorbereiden om actief op de arbeidsmarkt te worden door hun het beste onderwijs en de beste opleidingen aan te bieden, en te zorgen voor productieve en hoogstaande werkgelegenheid voor Europese burgers door de mogelijkheden van de eengemaakte markt ten volle te benutten.

## Milieuduurzaamheid

De EU hanteert milieunormen die tot 's werelds strengste behoren en bijdragen tot het beschermen van de gezondheid en de levenskwaliteit van de burgers en het beschermen van onze natuur. De drie voorzitterschappen zullen de uitvoering van de Agenda 2030 van de VN voor duurzame ontwikkeling voortzetten en de "groene groei" aanmoedigen die een belangrijke rol kan spelen bij het scheppen van werkgelegenheid, het bevorderen van innovatie en het stimuleren van investeringen, om aldus de EU concurrerder te maken.

Het prioritaire gebied omvat de *circulaire economie* die de nadruk legt op eco-innovatieve initiatieven om efficiënt gebruik te maken van de hulpbronnen, de milieueffecten van productie en consumptie te verminderen, en maatregelen voor een niet-toxisch milieu te treffen.

## Investeren in de toekomst

Europa kan alleen de uitdagingen van morgen aangaan en een stevige industriële basis behouden als het constant in zijn toekomst investeert. Het uitvoeren van het investeringsplan voor Europa en het bevorderen van investeringen blijven van cruciaal belang. De begroting van de Unie is in die context een cruciaal instrument. De drie voorzitterschappen zullen nauw samenwerken op het vlak van de jaarlijkse begrotingsprocedure van de EU en het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK) voor de periode na 2020. Slimme investeringen in menselijk kapitaal en grensoverschrijdende infrastructuur, waaronder digitale infrastructuur, transport en energie, in overeenstemming met het stabiliteits- en groeipact, zullen voor de drie voorzitterschappen een prioriteit blijven. De synergie, samenhang en consistentie tussen de Europese structuur- en investeringsfondsen, en tussen die fondsen en de centraal beheerde middelen zal worden bevorderd.

Het prioritaire gebied omvat onder meer het volgende:

- Het *meerjarig financiële kader na 2020*, indien het voorstel van de Commissie wordt gepubliceerd en de omstandigheden geschikt zijn om een echt debat te starten.
- De *tussentijdse sectorale evaluatie van het MFK* (met inbegrip van evaluaties van Horizon 2020, Erasmus+, financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen, creatief Europa, het voorstel ter vereenvoudiging van de financiële regels) om voorspelbaarheid en flexibiliteit bij de uitvoering van de beleidsmaatregelen en prioriteiten van de EU te waarborgen.
- De nadruk op *investeren in groei en banen, met inbegrip van onderzoek en innovatie, grensoverschrijdende infrastructuur, connectiviteit en onderwijs* (Erasmus+, financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen, Horizon 2020, evenals de voorbereiding van het 9e kaderprogramma, de evaluatie van de Europese ruimte voor onderzoek en innovatie (EOR), met name governance, het onderzoeksonderdeel van het Europees defensieactieplan, het kaderprogramma voor Euratom).
- *Cohesiebeleid na 2020* gericht op eenvoudigere en meer proportionele regels voor de *Europese structuur- en investeringsfondsen* en een grotere complementariteit tussen de EU-fondsen.
- Vereenvoudiging en modernisering van het *gemeenschappelijk landbouwbeleid* (GLB), met het oog op de voorbereiding van interinstitutionele onderhandelingen over de toekomstige parameters na 2020. Om op mondiale ontwikkelingen, klimaatverandering of extreme weersomstandigheden te kunnen reageren en de voedselvoorziening in Europa veilig te stellen, moet het GLB zorgen voor stabiele productieomstandigheden voor Europese landbouwers, en bijdragen tot de marktstabiliteit, doeltreffende risicobeheersingsmaatregelen en de vitaliteit van de plattelandsgebieden.

- Een sterke *industriële basis* is van cruciaal belang voor de economie van de EU. De drie voorzitterschappen zullen een brede, holistische en samenhangende aanpak hanteren om ervoor te zorgen dat alle industrie sectoren in de EU ten volle kunnen profiteren van digitale innovatie.
- In voorkomend geval zal de EU profiteren van het potentieel van *macroregionale strategieën*.

### **Economische en Monetaire Unie**

De drie voorzitterschappen zullen de besprekingen over het verdiepen van de economische en monetaire unie (EMU) voortzetten, onder andere door zich te blijven inspannen om de bankenunie te voltooien en een kapitaalmarktenunie te bespoedigen.

Het prioritaire gebied omvat onder meer het volgende:

- Aanzwengelen van het debat over het *verdiepen van de EMU*, met behoud van de integriteit van de EU en de eengemaakte markt.
- Aanpakken van de resterende zwakke plekken in de banksector, en voltooien en versterken van de *bankenunie*, met inbegrip van het hervormingspakket van het bankwezen.
- Uitvoeren van de maatregelen in het actieplan ter verwezenlijking van een *kapitaalmarktenunie* (moet in 2017 worden herzien), als aanvulling op de bankensector en om de reële economie van een bredere mix van financiële middelen te voorzien.

### III. EEN UNIE DIE AL HAAR BURGERS STERK MAAKT EN BESCHERMT

Steeds luider klinkt de roep om de sociale dimensie te ontwikkelen en rekening te houden met de veranderende realiteit van de Europese samenlevingen en om kwesties aan te pakken zoals gelijke kansen en gendergelijkheid, toegang tot hoogwaardig onderwijs en de arbeidsmarkt, arbeidsmobiliteit en billijke arbeidsomstandigheden, en adequate en duurzame sociale bescherming met respect voor de bevoegdheden en de diversiteit van de lidstaten. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de opkomst van het populisme, racisme en haatzaaiende uitingen en de geconstateerde concurrentie tussen migratie- en vluchtelingen-gerelateerde prioriteiten. In deze context zullen de voorzitterschappen tevens bijzonder belang hechten aan de eerbiediging van de rechtsstaat in alle lidstaten. De drie voorzitterschappen zullen werken aan de sociale dimensie, met name met betrekking tot voorstellen van de Europese pijler van sociale rechten. De voorzitterschappen zullen de uitvoering van de verklaring en het actieprogramma van Peking bevorderen. Voorts zullen de drie voorzitterschappen verder werken aan de Europese toegankelijkheidswet, ook in het licht van de lopende tenuitvoerlegging van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en rekening houden met de voordelen van sport op het gebied van integratie, sociale inclusie en diversiteit.

Het prioritaire gebied omvat onder meer het volgende:

- *Gelijke behandeling* en niet-discriminatie, bevordering van sociale rechtvaardigheid, bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, met speciale aandacht voor de vermindering van armoede onder kinderen, de bevordering van gendergelijkheid en gendermainstreaming en toegankelijkheid.
- Empowerment van jongeren en vergroting van de participatie van jongeren, onder meer door werk te maken van het *Europees solidariteitskorps*, dat mogelijkheden biedt om ervaring op te doen in een echte werkomgeving, vaardigheden te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan de samenleving.



- *Europese pijler van sociale rechten*, met onder andere initiatieven met betrekking tot het combineren van werk en gezin, gelijke behandeling en gelijke kansen, en de verbetering van gezondheid en veiligheid op het werk; toegang tot sociale bescherming en herziening van de richtlijn schriftelijke verklaringen.
- *De modernisering van het onderwijs en gelijkheid en billijkheid in het onderwijs*, met bijzondere aandacht voor transversale vaardigheden die persoonlijke ontwikkeling en empowerment ten goede komen en bevorderlijk zijn voor de sociale cohesie en de rol van leerkrachten, schoolleiders en ander onderwijzend personeel ter ondersteuning van de lerenden.
- Actualisering van de *verordening betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels*, met het oog op de aanpassing aan de nieuwe ontwikkelingen in de lidstaten.
- *Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018* en het bevorderen van sociale integratie door een betere kennis van de EU via cultuur.
- Wijziging van de richtlijn betreffende de *terbeschikkingstelling van werknemers* (detacheringsrichtlijn) met het oog op de bescherming van werknemers en eerlijke mededinging.

#### **IV. NAAR EEN ENERGIE-UNIE MET EEN TOEKOMSTGERICHT KLIMAATBELEID**

Wereldleider zijn in de strijd tegen de klimaatverandering, de aanpassing aan de gevolgen van klimaatverandering en de opbouw van een sterke energie-unie, zijn topprioriteiten voor de EU. De drie voorzitterschappen zullen de werkzaamheden voortzetten voor de modernisering van onze economie en de uitvoering van de strategie voor een energie-unie. De drie voorzitterschappen streven naar de afronding van de regels voor de uitvoering en de follow-up van de Overeenkomst van Parijs.

Het prioritaire gebied omvat onder meer het volgende:

- Een duurzame, veerkrachtige en doeltreffende *energie-unie* voor de verwezenlijking van energievoorzieningszekerheid via regionale samenwerking en diversificatie van energiebronnen, leveranciers en routes en, met zo weinig mogelijk administratieve lasten, uitvoering geven aan de wetgevingsvoorstellen van het pakket Schone energie voor alle Europeanen, de marktintegratie verwezenlijken, met name de integratie van hernieuwbare energiebronnen, en bijdragen tot investeringen, betere interconnectie en samenwerking binnen het kader van de Energiegemeenschap.
- *Klimaatbeleid* dat uitvoering geeft aan de verbintenissen in de Overeenkomst van Parijs en de EU-doelstellingen voor 2030 die zijn gericht op de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen in het emissiehandelssysteem (ETS), niet-ETS-sectoren en het ETS voor de luchtvaart, overeenkomstig de beginselen van billijkheid, solidariteit en kosten-effectiviteit zoals uiteengezet in de conclusies van de Europese Raad van oktober 2014. De drie voorzitterschappen zullen zich inzetten voor een koolstofvrij, milieuvriendelijk en gezond mobiliteits- en transportsysteem.

## **V. EEN UNIE VAN VRIJHEID, VEILIGHEID EN RECHT**

Aangezien het de rol van de Unie is om op te treden als veiligheidsleverancier en te zorgen voor een gecoördineerde en gezamenlijke reactie op zich ontwikkelende veiligheidsdreigingen en -uitdagingen, blijft de verdere versterking van justitiële samenwerking van wezenlijk belang. Vooruitgang op het vlak van migratiebeheer, zowel de interne als de externe dimensie ervan, zal voor de drie voorzitterschappen een prioriteit zijn. Inspanningen voor het aanpakken van de uitdagingen op korte termijn die door recente migratiestromen zijn veroorzaakt, en van de langetermijnaspecten van migratie, moeten worden voortgezet, op basis van de Europese migratieagenda. De burgers van de EU verwachten van hun regeringen ook dat zij hun veiligheid garanderen, met volledige eerbiediging van de grondrechten. In het licht van de toenemende veiligheidsuitdagingen in een onzekere mondiale omgeving, is het van essentieel belang dat de Unie de lidstaten ondersteunt bij hun inspanningen de binnenlandse veiligheid te waarborgen en terrorisme te bestrijden. De drie voorzitterschappen zullen de werkzaamheden van de Europese veiligheidsagenda voor de totstandkoming van een daadwerkelijke veiligheidsunie voortzetten, bijvoorbeeld door het versterken van de veiligheid door participatie van de burgers, voortbouwend op concepten zoals gebieds-gebonden politiezorg, een grotere betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van religieuze gemeenschappen, en een geavanceerd beveiligingssysteem in de reële en in de digitale wereld.

Het prioritaire gebied omvat onder meer het volgende:

- *de uitvoering van de Europese veiligheidsagenda* en de desbetreffende onderdelen van de *Europese migratieagenda*, met in het bijzonder de nadruk op het verbeteren van de functionaliteiten en de interoperabiliteit van bestaande grootschalige IT-systemen (Eurodac, Schengeninformatiesysteem, visuminformatiesysteem, Europees Strafregerinformatiesysteem) en de invoering van nieuwe systemen (inreis-uitreisysteem, Etias), de herziening van het juridische kader van eu-LISA en de optimalisering van de informatie-uitwisseling tussen rechtshandavingsinstanties, veiligheidsdiensten en EU-instanties door gemeenschappelijke normen en procedures toe te passen, en de verwezenlijking van technische compatibiliteit om bestaande gegevens beter te kunnen hergebruiken. Dit omvat ook het doeltreffender maken van de beschikbare instrumenten ter bestrijding van terrorisme, terrorismefinanciering, witwassen, computercriminaliteit en georganiseerde criminaliteit, onder andere door het verbeteren van de samenwerking tussen de speciale interventie-eenheden via een versterkt Atlasnetwerk en de uitvoering van de EU-beleidscyclus voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit, en maatregelen ter intensivering van de politieke samenwerking, rekening houdend met de veiligheidssituatie in de buurlanden en de mogelijke gevolgen daarvan voor de interne veiligheid van de Unie.
- *Voorkoming van radicalisering en gewelddadig extremisme*: De drie voorzitterschappen streven naar een integrale en geïntegreerde aanpak van de voorkoming van gewelddadig extremisme die ook is gericht op de rol van onderwijs en interculturele dialoog en de eerbiediging en bescherming van gemeenschappelijke waarden, grondrechten en vrijheden, en de rechtsstaat.

- *Migratie:* verder ontwikkelen en uitvoeren van maatregelen voor een doeltreffend migratiebeheer en een gecoördineerde reactie langs alle routes; versterken van de externe grenzen van de EU door een doeltreffend terugkeerbeleid te voeren en de dieperliggende oorzaken aan te pakken; afronden van de hervorming van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel om een stabiel, goed functionerend en billijk asiel- en migratiestelsel met lastenverdeling in te voeren, gebaseerd op een daadwerkelijk gevoel van solidariteit en verantwoordelijkheid; versterken van de samenwerking met derde landen om illegale grensoverschrijdingen te voorkomen en personen die bescherming nodig hebben, reeds buiten de EU te ondersteunen; stilstaan bij de rol van legale migratie voor de economische ontwikkeling en prestaties van de Unie, ook uitvoering geven aan het actieplan van Valletta, de herziening van de richtlijn inzake de blauwe kaart; intensiveren van de samenwerking met landen van herkomst en doorreis (partnerschapskader inzake migratie).
  
- *Justitie:* Ontwikkelen en bevorderen van e-justitie en elektronische middelen om een efficiëntere samenwerking mogelijk te maken, door te zorgen voor een betere toegang tot justitie voor burgers en ondernemingen, en doeltreffender maken van het gerechtelijk apparaat en andere juridische beroepen in de lidstaten. Versterken van het juridisch kader voor een betere bescherming van de belangen van het kind door het verscherpen van de regels inzake ouderlijke verantwoordelijkheid in grensoverschrijdende gevallen en de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen, en verdiepen van justitiële samenwerking op het gebied van het internationale burgerlijke procesrecht. Bevorderen van samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van corruptiebestrijding. Verder versterken van het systeem van wederzijdse herkenning, met als prioriteit het uitbreiden van de soepele uitvoering en toepassing van reeds vastgestelde instrumenten op het gebied van justitiële samenwerking in strafzaken. Instellen van een krachtig, onafhankelijk en doeltreffend Europees openbaar ministerie ten behoeve van de doeltreffende bescherming van de financiële belangen van de EU via het strafrecht.

## **VI. DE UNIE ALS EEN STERKE MONDIALE SPELER**

De internationale context stelt de EU voor aanzienlijke strategische uitdagingen. In het zuiden blijven fragiliteit, conflicten en tekortkomingen in de bescherming van de mensenrechten bestaan, terwijl in het oosten de Europese veiligheidsorde nog steeds wordt geschonden. We worden ook geconfronteerd met dreigingen zoals terrorisme, hybride oorlogsvoering, cyberaanvallen, georganiseerde criminaliteit en gewelddadig extremisme alsmede met problemen zoals irreguliere migratie en mensenhandel. De drie voorzitterschappen zullen deze kwesties met vastberadenheid behandelen en daarbij volledig achter het leiderschap staan van hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter Mogherini en nauw samenwerken met de lidstaten en de partnerlanden. Wij zullen ons laten leiden door de algemene strategie van de EU voor het buitenlands en veiligheidsbeleid, die in juni 2016 aan de Europese Raad is voorgelegd. De uitvoering van de algemene strategie zal een coherent kader scheppen voor de externe betrekkingen van de EU, waarbij onder andere het GBVB en het GVDB in de komende jaren verder zullen worden ontwikkeld. In een in alle opzichten moeilijk klimaat blijft een geloofwaardig uitbreidingsbeleid, gebaseerd op de waarden van de EU, de vaste voorwaarden en het beginsel van de eigen verdiensten, een investering in vrede, democratie, welvaart, veiligheid en stabiliteit voor ons continent.

De prioritaire gebieden omvatten onder meer het volgende:

- *Tenuitvoerlegging van de algemene strategie van de EU op de vijf prioritaire gebieden die in de algemene strategie worden behandeld:* 1. De veiligheid van onze Unie, 2. Veerkrachtige staten en samenlevingen, 3. Een geïntegreerde aanpak van conflicten en crisissen, 4. Samenwerkende regionale ordes en 5. Mondiale governance voor de 21e eeuw. Als een horizontale dimensie in alle vijf bouwstenen zullen mensenrechten en vrouwen, vrede en veiligheid, en gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, in al onze beleidsmaatregelen geïntegreerd blijven worden. Onze inzet en actieve steun voor effectief multilateralisme, zoals de instellingen, instrumenten en gevestigde beginselen die eraan ten grondslag liggen, zullen ook in de toekomst een centraal element van het externe optreden van de Unie blijven. De doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling zullen ook een horizontaal thema zijn tijdens de vervolgbesprekingen. Ook zal de EU haar strategische communicatie versterken en daarvoor investeren en participeren in publieksdiplomatie, teneinde toenadering te zoeken tot EU-burgers en beter te communiceren met onze partners. Op het gebied van veiligheid en defensie bekrachtigde de Europese Raad van december 2016 een hoog ambitieniveau voor de EU, wat een belangrijke stap is. In maart 2017 werd besloten tot verdere belangrijke stappen inzake de crisisbeheersingsstructuren van het GVDB, permanente gestructureerde samenwerking, jaarlijkse gecoördineerde evaluatie voor defensie, ontwikkeling van civiele vermogens, die daarna door de Europese Raad zijn bekrachtigd. Samen met het actieplan voor de Europese defensie van de Europese Commissie, met het voorstel tot oprichting van een Europees Defensiefonds, alsmede de follow-up van de gezamenlijke EU-NAVO-verklaring van Warschau, is dit nu een breder pakket geworden dat de drie voorzitterschappen zullen trachten uit te voeren.

- *Migratie:* De aanpak van migratie bestrijkt vele externe actiegebieden waaronder veiligheid, politieke dialoog met derde landen, ontwikkeling en humanitaire hulp. De partnerschapskaderaanpak in termen van samenwerking met de huidige prioritaire landen, maar ook in termen van de volledige toepassing van de geest van het partnerschapskader op andere geografische gebieden indien nodig, zal verder worden geïmplementeerd. Een holistische maataanpak ten opzichte van derde landen, zoals geschetst in het Partnerschapskader, meer betrokkenheid in het centrale en oostelijke Middellandse Zeegebied en met partners in Noord-Afrika en intensere samenwerking met belangrijke herkomst- en doorreislanden in Azië, met name om iets te doen aan de onderliggende oorzaken van migratie, zullen van het allergrootste belang zijn. In dit verband zullen EU-acties in het centrale Middellandse Zeegebied en met partners in Noord-Afrika, zoals Libië en zijn buurlanden ten zuiden van de Sahara, een prioriteit zijn, net zoals intensievere samenwerking met internationale organisaties als de Internationale Organisatie voor migratie en het UNHCR dient te worden nagestreefd. Er zullen voortdurende inspanningen moeten worden geleverd om alle vijf pijlers van het gezamenlijke actieplan van Valletta te kunnen verwezenlijken. Humanitaire bijstand om de gevolgen van het conflict in Syrië, in het bijzonder voor naburige landen, aan te pakken, zal verder worden opgevoerd om de kans kleiner te maken dat de politieke en onveilige situatie overslaat naar andere landen. De EU zal nauwlettend toezien op de ontwikkelingen en op de tenuitvoerlegging van de verklaring van de EU en Turkije van 18 maart 2016 waardoor de stimulansen om onrechtmatige toegang tot de EU na te streven, worden afgezwakt, en zal de maatregelen indien nodig aanpassen. Blijvende aandacht voor samenwerking met en ondersteuning van de landen langs de Westelijke Balkanroute zal ook van essentieel belang blijven. De EU zal ook de samenwerking met Afghanistan, Pakistan en Bangladesh over migratie verder versterken, met bijzondere aandacht voor de regionale dimensie.

- *Uitbreiding/Westelijke Balkan:* De toekomst van de Westelijke Balkan ligt in de Europese Unie. Het uitbreidingsproces is een strategische investering in vrede, democratie, welvaart, veiligheid en stabiliteit in Europa. De EU zal het Europese vooruitzicht voor deze landen blijven versterken om het weerstandsvermogen van de regio en daarmee ook de veiligheid van de EU te verhogen. In dit verband zal de EU het Europese vooruitzicht voor deze landen blijven versterken. Het doel van de EU is om concrete vooruitgang te boeken op het EU-traject van elk land, op basis van verdiensten. De EU zal met alle landen van de regio samenwerken en legt de nadruk op de verdere versterking van de instellingen, goed bestuur en de rechtsstaat; op het bevorderen van goede betrekkingen met de buurlanden en inclusieve regionale samenwerking; op vermindering van uit politieke polarisatie voortvloeiende risico's voor de stabiliteit, en op bevordering van sociaal-economische ontwikkeling.
  
- *Stabilisatie van het Europese nabuurschap:* In het zuidelijke nabuurschap blijft duurzame stabiliteit voor de lange termijn door middel van democratische propagering van inclusief bestuur op basis van de rechtsstaat, versterking van de civiele samenleving en de sociale gerechtigheid in de regio, de overkoepelende doelstelling. De EU zal ook extra inspanningen leveren om een nieuwe fase in te luiden van betrokkenheid bij landen in het zuidelijke nabuurschap, die gericht zijn op het ontwikkelen van effectievere partnerschappen in het kader van het herziene Europees nabuurschaps-beleid, gebaseerd op meer differentiatie en gezamenlijke verantwoordelijkheid en gelet op het belang van de ontwikkeling van veerkracht. Wij verbreden ook onze betrokkenheid bij landen die belangrijke politieke en economische hervormingen doorvoeren, te beginnen met Tunesië, Jordanië, Marokko en Libanon. Na de internationale conferentie in april 2017 over de toekomst van Syrië en de regio in Brussel, waarbij werd voortgebouwd op de Conferentie van Londen in 2016 en de conferenties in Koeweit in 2013-2015, zal de EU bijdragen tot hernieuwde pogingen om een verdere impuls te geven aan de door de VN geleide intra-Syrische gesprekken in Genève, onder meer in overeenstemming met de EU-strategie voor Syrië. De EU zal de inspanningen om de crisis in Libië te beëindigen verder opvoeren en zal helpen bij de opbouw van Libische nationale instellingen. Wij zullen ook samen met internationale partners terroristische groeperingen zoals Da'esh/ISIS en hun totalitaire ideologieën blijven bestrijden.



Wat het vredesproces in het Midden-Oosten betreft zal de EU blijven zoeken naar manieren om een tweestatenoplossing dichterbij te brengen. In het oosten zal de EU volharden in haar streven om de territoriale integriteit, onafhankelijkheid en soevereiniteit van al haar partners te verdedigen. De EU zal met Rusland contact blijven houden hebben over meningsverschillen, en samenwerken indien en wanneer belangen samenvallen. Een democratisch, stabiel, welvarend en veerkrachtig oostelijk nabuurschap is een essentiële doelstelling van de EU. De EU zal blijven aandringen op de onverkorte uitvoering van de akkoorden van Minsk om een einde te maken aan het conflict in Oekraïne. De EU-aanpak van het Oostelijk Partnerschap zal gebaseerd zijn op de beginselen die zijn overeengekomen tijdens de top van Riga van 2015 en zijn vastgelegd in de evaluatie van het Europees nabuurschapsbeleid. Dit maakt gedifferentieerde en op maat gemaakte betrekkingen mogelijk met de partners, gebaseerd op hun behoeften en aspiraties en op onze gemeenschappelijke belangen, en omvat steun voor hervormingsinspanningen die cruciaal zijn voor sterke en welvarende samenlevingen, waaronder de rechtsstaat, grondrechten en sterke en goed functionerende democratische instellingen. Tijdens de volgende top in november 2017 zullen we spreken over de noodzaak van verdere hervormingen en stabiliteit en de ondersteuning van de EU daarvoor, en over de agenda voor de komende jaren.

- *Versterking van samenwerking die verder reikt dan het nabuurschap*: de EU zal streven naar de voortzetting van de samenwerking inzake terrorismebestrijding, GVDB, buitenlands beleid, energiezekerheid, de economie en de handel met de Verenigde Staten van Amerika, die een essentiële partner zullen blijven in bijna alle onderdelen van het externe optreden van de EU. Ook zal aandacht worden besteed aan de strategische partnerschapsovereenkomst en de brede economische en handels-overeenkomst (CETA) met Canada. Afronding van de onderhandelingen in Azië over kaderovereenkomsten, naast handels- en investeringsovereenkomsten, met name de strategische partnerschapsovereenkomst met Japan, zal dan ook een belangrijke prioriteit zijn. Op regionaal niveau bieden het ASEM-proces, de top EU-Celac (oktober 2017), de top Afrika-EU (29-30 november 2017) en de vorming van een hernieuwd partnerschap met de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan kansen om onze partnerschappen naar een hoger niveau te tillen in een veranderende internationale omgeving. De EU heeft ook een reëel belang bij het bevorderen van stabiliteit en vreedzame conflictoplossing in Azië en Afrika. In Centraal-Azië is de activiteit van de EU met het oog op het versterken van de stabiliteit in de regio gericht op het bevorderen van economische ontwikkeling en goed bestuur, zulks in overeenstemming met de EU-strategie voor Centraal-Azië. De EU zal Afghanistan blijven steunen bij hervormingen en stabilisatie, in overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst EU-Afghanistan inzake partnerschap en ontwikkeling, en de toekomstige strategie EU-Afghanistan. Wij zullen tevens de reeds gevestigde partnerschappen met internationale organisaties zoals de VN, regionale organisaties zoals de ASEAN, en belangrijke bestaande en opkomende mondiale actoren, zoals Brazilië, China, India, Japan, Zuid-Korea, Mexico en Zuid-Afrika, versterken. Op mondiaal niveau zal de EU actief blijven werken aan de intensivering en de mondialisering van de verdragen en regelingen inzake multilaterale ontwapening, non-proliferatie en wapenbeheersing.

- *Ontwikkeling: Beleid en samenwerking:* zijn centrale elementen van het externe EU-optreden en zullen gericht worden op de tenuitvoerlegging van de 17 duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling in overeenstemming met de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling. Voor de instrumenten voor extern optreden na 2020 zullen de voorbereidingen beginnen, waarbij de lering die uit de tussentijdse evaluatie is getrokken, naar behoren in aanmerking zal worden genomen. Activiteiten naar aanleiding van de 1e wereldtop over humanitaire hulp zullen worden toegespitst op een betere koppeling van humanitaire hulp op de korte termijn aan ontwikkelingssamenwerking op de lange termijn. De EU zal zich beijveren voor een doeltreffende humanitaire respons met bijzondere aandacht voor langdurige ontheemding en voor veerkracht.
  
- *Handel:* door de toenemende anti-globaliseringssentimenten in het hele politieke spectrum, zowel binnen als buiten de EU, wordt het voor regeringen steeds moeilijker om de burgers, de werknemers en de consumenten de voordelen van open en op regels gebaseerde handel aan te tonen. De drie voorzitterschappen zullen nog meer uitdragen dat handel kan bijdragen aan het behouden van de hoge levensstandaard die de EU-burgers heden ten dage genieten en zullen bevestigen dat de EU blijft streven naar een ambitieuze en toenemende handels- en investeringsagenda, die inclusieve en duurzame groei en ontwikkeling stimuleert. Ook de werkzaamheden over met de WTO verenigbare instrumenten om oneerlijke handelspraktijken en marktverstoringen aan te pakken, moeten worden afgerond. Als mondiale speler heeft de EU een belangrijke rol te spelen bij het vorm geven aan globalisering, het garanderen dat alle groepen in de samenleving er voordeel bij hebben, door het voortouw te nemen bij de WTO en door te onderhandelen over ambitieuze, evenwichtige en alomvattende plurilaterale en bilaterale overeenkomsten. Met de handelsagenda van de EU moet worden getracht markten te openen op een wijze die verantwoord ondernemerschap en mondiale governance op het gebied van arbeidsrechten, milieubescherming en mensenrechten versterkt. Dit betekent dat het lopende proces van bezinning over de aanpak van nieuwe handelsovereenkomsten wordt voortgezet. Concrete mogelijkheden om te pleiten voor handel als motor van groei die bijdraagt aan duurzame en inclusieve ontwikkeling liggen in de voortgezette besprekingen over vrijhandelsovereenkomsten met regio's en landen in de hele wereld.

=====